

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba,
t.a.v. de Minister van Justitie
L.G. Smith Boulevard 76
Alhier

Uw brief: 17 oktober 2017
Uw kenmerk: LV- 17/0011
Datum: 21 februari 2018
Kenmerk: RvA 173-17

Onderwerp: Ontwerp-landsverordening houdende wijzigingen van een aantal landsverordeningen alsmede houdende overgangsbepalingen in verband met de inwerkingtreding van de Landsverordening van 23 september 2016 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (AB 1989 no. GT 100) in verband met een aantal onderwerpen die nog een regeling of aanpassing in het Burgerlijk Wetboek van Aruba behoeven (AB 2016 no. 51) (Aanpassingsverordening Burgerlijk Wetboek van Aruba)

Naar aanleiding van bijgaande aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-landsverordening houdende wijzigingen van een aantal landsverordeningen alsmede houdende overgangsbepalingen in verband met de inwerkingtreding van de Landsverordening van 23 september 2016 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (AB 1989 no. GT 100) in verband met een aantal onderwerpen die nog een regeling of aanpassing in het Burgerlijk Wetboek van Aruba behoeven (AB 2016 no. 51), moge de Raad Uwe Excellentie als volgt berichten.

1. Algemeen

1.1 De onderhavige ontwerp-landsverordening beoogt om, in het kader van een nieuwe herziening van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (AB 1989 no. GT 100) (BWA), zoals vastgesteld in de Landsverordening van 23 september 2016 tot wijziging van het BWA, aangaande een aantal onderwerpen die nog een regeling of aanpassing in het BWA behoeven, de bestaande wetgeving hieraan aan te passen, alsook om het overgangsrecht vast te stellen.

1.2 De Raad constateert dat het oorspronkelijk ontwerp van de landsverordening aanvulling BWA - verder te noemen aanvullingsverordening BWA - ruim 8 jaren geleden aan de Raad ter advisering is aangeboden.¹ Gebleken is voorts dat de aanvullingsverordening BWA - afgekondigd bij AB 2016 no. 51 - van het ontwerp afwijkt. Staande de vergadering zijn ingrijpende wijzigingen ingevoerd, waaronder de invoering van het geregistreerd partnerschap, zonder dat de Raad hierover is gehoord.² De Raad merkt op dat de behandeling van de aanvullingsverordening BWA overschaduwde werd door de discussie over het geregistreerd partnerschap, waardoor andere relevante wijzigingen niet of nauwelijks aan de orde kwamen, terwijl de Raad zich evenmin over deze wijzigingen heeft kunnen buigen. Deze gang van zaken is onwenselijk.

¹ Zie advies RvA d.d. 2 juni 2010, RvA 171-09.

² Zie amendement no. 7, Voortzetting OV, d.d. 8 september 2016.

1.3 De Raad is van mening dat in de memorie van toelichting alsnog meer aandacht dient te worden besteed aan de beweegredenen voor de invoering van het geregistreerd partnerschap en de gevolgen daarvan.

Voor wat betreft de doorwerking van de invoering van het geregistreerd partnerschap vraagt de Raad zich af of met het opnemen van de in artikel XXXII, onderdeel A, subonderdeel 9, voorgestelde schakelbepaling (artikel 1:80o) voldoende wordt tegemoetgekomen aan de eisen van rechtszekerheid en uitvoerbaarheid. De functie van een schakelbepaling is om bepaalde regels van overeenkomstige toepassing te verklaren op gevallen die ze op grond van hun plaatsing niet zouden bestrijken. Meer specifiek is hier de vraag of met de gekozen wetgevingstechniek, door middel van het gebruik van een schakelbepaling, de rechtszekerheid en uitvoerbaarheid voldoende zijn gewaarborgd voor wat betreft aanspraken (zoals uitkeringen) welke buiten het Burgerlijk Wetboek van Aruba zijn geregeld die - overeenkomstig de bedoeling - van deze schakelbepaling - geëffectueerd zouden moeten kunnen worden. Het is noodzakelijk dat in de toelichting een uiteenzetting wordt gegeven over de gevolgen die voornoemde schakelbepaling heeft ten aanzien van deze nieuwe rechtsfiguur voor andere wetgeving en aan welke wetgeving hierbij moet worden gedacht. Ook voor de uitvoeringspraktijk zal het noodzakelijk zijn dat duidelijke voorlichting en instructies worden gegeven.

1.4 In de memorie van toelichting wordt vermeld dat invoering van het geregistreerd partnerschap in de verschillende basisadministratiesystemen kosten met zich zal meebrengen. Omdat het geregistreerd partnerschap uit algemene persoonsgegevens zal moeten blijken, moeten de technische voorschriften worden aangepast. Zo dienen de administratiesystemen van de Belastingdienst, DIMAS en SVB te worden aangepast, aldus de toelichting.³ De toelichting vervolgt met het aangeven dat het exacte tijdsbeslag en de financiële omvang hiervan in dit stadium echter niet te voorzien zouden zijn, hoewel het de verwachting is dat van de mogelijkheid tot registratie van een partnerschap beperkt gebruik zal worden gemaakt.⁴ Deze beschrijving van de financiële gevolgen ten aanzien van de invoering van het geregistreerd partnerschap voldoet niet aan artikel 6, eerste lid, van de Comptabiliteitsverordening 1989. Er dient in ieder geval een schatting van de met de invoering van het geregistreerd partnerschap gemoeide kosten gegeven te worden. Voorts moet worden ingegaan op de verdere financiële gevolgen van voormelde invoering zoals de 'gelijkstelling aan het huwelijk' voor de loon-/inkomstenbelastingssfeer, hetgeen in voorkomende gevallen meer of minder inkomsten voor het Land zal betekenen.

Tenslotte is niet duidelijk waarop de in de toelichting geuite verwachting is gebaseerd dat van de mogelijkheid tot registratie beperkt gebruik zal worden gemaakt.⁵ Geadviseerd wordt de toelichting op dit onderdeel uit te breiden.

1.5 Door middel van het onderhavige ontwerp wordt in de eerste plaats een aantal wijzigingen aangebracht in de bestaande Landsverordening overgangsbepalingen Nieuw BW (AB 2001 no. 108) (hierna: OVR). Daarmee wordt kennelijk beoogd om overgangsrecht verband houdende met de beoogde inwerkingtreding van landsverordening aanvulling BWA te regelen.

Het algemeen deel van de toelichting stelt dat de meeste overgangsrechtelijke vragen, die kunnen rijzen naar aanleiding van de landsverordening aanvulling BWA, kunnen worden opgelost met toepassing van de bestaande algemene bepalingen in de OVR.⁶ De Raad merkt op dat de huidige OVR - gelet op de totstandkoming daarvan ter regeling van de op 1 januari 2002 van kracht geworden nieuw Burgerlijk Wetboek van Aruba (boeken 1, 3, 5 tot en met 8) - niet geschreven is om de overgangsrechtelijke gevolgen van de invoering voor de aanvullingsverordening te regelen. In het kader van de inzichtelijkheid wordt - mede gezien het voorgaande - met name de

---

³ MvT, p. 4.

⁴ Idem noot 3.

⁵ Idem noot 3.

⁶ MvT, p. 1.

vraag gesteld waarom niet voor een nieuwe Landsverordening overgangsbepalingen Burgerlijk Wetboek van Aruba is gekozen met een doorlopende nummering. De Raad adviseert om tenminste een nadere beschouwing hieraan te wijden in de algemene toelichting. Bij handhaving van de huidige opzet moge de Raad aanbevelen uit oogpunt van duidelijkheid steeds waar in de thans voorgestelde teksten tot wijziging van het OVR het woord 'de wet' voorkomt, dit te doen vervangen door: de landsverordening van 23 september 2016 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (AB 1989 no. GT 100) in verband met een aantal onderwerpen die nog een regeling of aanpassing behoeven, danwel een kortere aanduiding daarvoor te gebruiken. Immers wordt ingevolge het huidige artikel 1 OVR in die landsverordening onder de wet verstaan: de in werking getreden artikelen van de nieuwe Boeken 1, 3 en 5 tot en met 8 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba, terwijl in feite uitsluitend Boek 4 de kwalificatie van nieuw Boek kan doorstaan.

1.6 De wijze waarop de beoogde wijzigingen van het BWA worden aangeboden, dragen niet bij aan de toegankelijkheid. De Raad adviseert om ten behoeve van de uitvoeringspraktijk een integrale (doorlopende) tekst van het BWA met een eenduidige vindplaats uit te geven.

1.7 Tenslotte wijst de Raad erop dat de verschillende wijzigingen grote gevolgen hebben voor zowel de betrokken diensten als de burger. Voorlichting aan betrokkenen is derhalve geboden.

2. Ontwerp-landsverordening

Voorgestelde wijzigingen Algemene Landsverordening Belastingen

2.1 Geadviseerd wordt om de in voorgesteld artikel V, onderdeel A.2 opgenomen definitie van het begrip open commanditaire vennootschap zodanig aan te passen dat het woord 'beherende' wordt vervangen door: besturende, teneinde aan te sluiten bij de wettelijke terminologie van de aanvullingsverordening BWA. Bovendien is dit in lijn met het voorstel om de term 'beherende vennoot' telkens te vervangen door besturende vennoot in een aantal belastingverordeningen.⁷

2.2 In het licht van de invoering van de nieuwe personenvennootschappen wordt geadviseerd om het begrip 'maatschap' in artikel 3, tweede lid, onderdeel a, c en d, en artikel 3b, eerste, vierde en vijfde lid van de Algemene Landsverordening Belastingen (ALB) te vervangen door: vennootschap, teneinde dit in overeenstemming te brengen met de aanvullingsverordening BWA.⁸

Voorgestelde wijzigingen Landsverordening winstbelasting

2.3 In artikel VI, onderdeel C, wordt voorgesteld om artikel 6, tweede lid, van de Landverordening winstbelasting te wijzigen. Dit moet echter artikel 6, tweede lid, onderdeel e, zijn.

Voorgestelde wijzigingen Zegelverordening

2.4 In artikel VIII wordt voorgesteld om artikel 69, vierde lid, onderdeel a, van de Zegelverordening te wijzigen. Deze wijziging dient echter betrekking te hebben op artikel 69, vierde lid, onderdeel b.

---

⁷ Zie bijv. artikel V, onderdeel B en artikel VI, onderdeel C, aanvullingsverordening BWA.

⁸ Zie aanvullingsverordening BWA, titel 13 van Boek 7.

Voorgestelde wijzigingen Landsverordening overdrachtsbelastingen

2.5 In artikel IX, onderdeel C, wordt een nieuw artikel 4a in de Landsverordening overdrachtsbelasting ingevoegd. Het voorgestelde artikel bepaalt - kort samengevat - dat de overdrachtsbelasting wel verschuldigd is, voorzover de totale waarde van de verkrijging uit de nalatenschap meer bedraagt dan het bedrag van de geldvordering (vermeerderd met de rentevergoeding) als bedoeld in artikel 13, derde lid van Boek 4 van het BWA. Op basis van het nieuw in te voegen artikel 23a van de Landsverordening successiebelasting (zie voorgesteld artikel X, onderdeel K) wordt een geldvordering als bedoeld in artikel 13, derde lid, van Boek 4 BWA - waarbij de rente is toegepast - beschouwd als een renteloze vordering. Deze nieuwe bepaling zorgt volgens de toelichting ervoor dat de fiscale afwikkeling zo eenvoudig en inzichtelijk mogelijk wordt gemaakt.⁹ De Raad wijst erop dat het beschouwen van deze geldvordering als een renteloze vordering in de successiebelastingsfeer echter wel met zich meebrengt dat over het meerdere (de rente) binnen de overdrachtsbelastingsfeer wel belasting zal moeten worden betaald. De Raad acht het noodzakelijk - mede uit oogpunt van rechtszekerheid - om dit te expliciteren in de toelichting. Op de keper beschouwd, is de invoeging van deze nieuwe bepaling aldus niet het eenvoudig maken van de fiscale afwikkeling, maar veeleer een verschuiving van de ene belastingsfeer naar de andere, waarbij de beoogde eenvoud feitelijk niet wordt bereikt. De Raad adviseert derhalve om de toelichting in overeenstemming met het voorgaande aan te passen.

Voorgestelde wijzigingen Landsverordening successiebelasting

2.6 Met betrekking tot het voorgestelde artikel X, onderdeel D, merkt de Raad op dat dit aansluit bij artikel 4 ALB inzake de woon- of vestigingsplaats van personen of lichamen, welk artikel ook van toepassing is bij de heffing van successie- en overgangbelasting. Gelet hierop wordt geadviseerd om in de toelichting uitdrukkelijk te verwijzen naar voormeld artikel 4 ALB met aanhaling van de heersende, fiscale jurisprudentie waarin de begrippen woon- en vestigingsplaats zijn uitgekristalliseerd.

Voorts constateert de Raad dat in de toelichting de laatste volzin niet loopt en aldus onbegrijpelijk is en adviseert om deze te herformuleren.¹⁰

2.7 De verwijzing in het voorgestelde artikel 5, eerste lid, van de Landsverordening successiebelasting (artikel X, onderdeel E) naar artikel 2, onderdeel 3 van die landsverordening moet zijn: artikel 2, onderdeel c.

Voorts verschilt de in artikel 4:18 BWA gebezigde terminologie van de tekst van de voorgestelde wijziging van artikel 5, eerste lid, van de Landsverordening successiebelasting. Immers wordt in artikel 4:18, eerste lid, BWA gerept over 'de verdeling overeenkomstig artikel 13 ongedaan maken', terwijl in de tekst van het hier voorgestelde artikel wordt vermeld: 'afzien door een echtgenoot van een wettelijke verdeling van de nalatenschap op de voet van artikel 18 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba'. Geadviseerd wordt om - zoveel mogelijk - aansluiting te zoeken bij de formulering van Boek 4 BWA, tenzij een zeker begrip een specifiek fiscaalrechtelijke betekenis heeft.

2.8 In de tweede volzin van de toelichting op het voorgestelde artikel X, onderdelen J, L, M en P is per abuis verwezen naar artikel 4:414 BWA, hetgeen artikel 4:141 BWA moet zijn.¹¹

---

⁹ MvT, p. 11.

¹⁰ MvT, p. 9.

¹¹ MvT, p. 10.

2.9 In de toelichting op artikel X, onderdeel K, wordt naar artikel 21, tiende lid, van de Nederlandse successiewet verwezen; dit moet echter artikel 21, vijftiende lid, zijn¹².

2.10 In de toelichting op het voorgestelde artikel X, onderdeel O, wordt verwezen naar artikel 1:1, eerste lid, BWA, hetgeen artikel 4:1, eerste lid, BWA moet zijn.¹³

2.11 De toelichting op het voorgestelde artikel X, onderdeel Q, vermeldt dat in plaats van artikel 1043 BWA is gekomen: artikel 4:150, tweede lid aanhef en onderdeel a, alsmede artikel 4:150, derde lid, BWA.¹⁴ Geadviseerd wordt voor wat betreft het voorgestelde artikel 4:150 BWA volledigheidshalve tevens te verwijzen naar het eerste lid daarvan, te weten 'een executeur die zijn taak, met het oog waarop hem het beheer was opgedragen, heeft volbracht, is bevoegd zijn beheer te beëindigen door de goederen ter beschikking van de erfgenamen te stellen.'

2.12 In de toelichting op het voorgestelde artikel X, onderdeel S, wordt vermeld dat het recht van beraad vervalt en is vervangen door een door de rechter te stellen termijn (artikel 4:192, tweede lid, BWA).¹⁵ Echter, het recht van beraad is geregeld in artikel 4:185 BWA (aanvullingsverordening BWA), zij het dat dit recht nu van rechtswege bestaat in elke nalatenschap gedurende de termijn van zes maanden.¹⁶ Geadviseerd wordt de toelichting op dit punt aan te passen.

2.13 Ten aanzien van artikel X, onderdeel T, wordt in de tweede volzin van het voorgestelde artikel 41, vierde lid, verwezen naar de aanhef van artikel 23, onderdeel a, van de Landsverordening successiebelasting. In laatstgenoemd artikel wordt noch het begrip ontbindende voorwaarde, noch de omschrijving daarvan aangetroffen. Zonder nadere toelichting is deze verwijzing onbegrijpelijk.

2.14 De toelichting op de in artikel X, onderdeel U, voorgestelde wijziging van artikel 56 van de Landsverordening successiebelasting geeft niet aan waarom de voorgestelde vrijstelling voor uitkeringen aan een begunstigde door een trustee noodzakelijk wordt geacht.¹⁷ De Raad adviseert derhalve om deze noodzaak in de toelichting te benoemen en deugdelijk te motiveren.

Voorts stelt de toelichting dat de voorgestelde wijziging van voornoemd artikel 56 een vrijstelling inhoudt van zowel successie- als overgangsbelasting. Geconstateerd is evenwel dat het hier enkel een vrijstelling wordt geregeld voor de successiebelasting en niet voor de overgangsbelasting. De Raad beveelt aan om de toelichting op dit onderdeel aan te passen danwel aan te geven hoe deze in het te wijzigen artikel 56 geregelde vrijstelling zal gelden voor de overgangsbelasting.¹⁸

2.15 Ten aanzien van het voorgestelde artikel X, onderdeel V wordt korthedshalve verwezen naar hetgeen is opgemerkt in onderdeel 2.14 van dit advies.

2.16 Met betrekking tot het voorgestelde artikel X, onderdeel W vraagt de Raad zich af of het in het voorgestelde nieuwe tweede lid van artikel 61 genoemde tarief van 25% gebaseerd wellicht gebaseerd is op het aanmerkelijk belang tarief. De toelichting zwijgt hierover.¹⁹ Het is noodzakelijk dat - mede gelet op aard en hoogte van de tariefstelling - de toelichting hier inzicht in verschaft.

---

¹² Idem noot 11.

¹³ Idem noot 11.

¹⁴ Idem noot 11.

¹⁵ MvT, p. 12.

¹⁶ Zie tekst & commentaar erfrecht, p. 235 en 245 (2002).

¹⁷ MvT, p. 12.

¹⁸ Idem noot 17.

¹⁹ MvT, p. 12-13.

2.17 Ten aanzien van het voorgestelde artikel X, onderdeel X is geconstateerd dat de in artikel 4:18 BWA gebezigde terminologie verschilt van de tekst van de voorgestelde wijziging van artikel 62 van de Landsverordening successiebelasting. Immers wordt in artikel 4:18, eerste lid, BWA gerept over ‘de verdeling overeenkomstig artikel 13 ongedaan maken’, terwijl in de tekst van de voorgestelde wijziging van voornoemd artikel 62 wordt vermeld: ‘afgezien van een wettelijke verdeling overeenkomstig artikel 13 van Boek 4’. Het verdient de voorkeur om gelet op het karakter van een aanpassingsverordening - zoveel mogelijk - aansluiting te zoeken bij de formulering van Boek 4 BWA, tenzij een zeker begrip een specifiek fiscaalrechtelijke betekenis heeft.

Voorgestelde wijzigingen Registratieverordening

2.18 Met betrekking tot het voorgestelde artikel XI, onderdeel B, merkt de Raad op dat de in artikel 13, onderdeel a, voorgestelde vervanging van de woorden ‘olographische en geheime testamenten’ door: onderhandse uiterste willen, overbodig is. Immers, deze vorm van uiterste wil valt al onder het overkoepelende begrip ‘uiterste willen’ zoals opgenomen in de tekst in onderdeel A. Dientengevolge dient de lettering ter aanduiding van de onderdelen aangepast te worden, aldus wordt C verletterd tot B, D tot C, en E tot D.

Voorgestelde wijzigingen Huurcommissieverordening

2.19 In de toelichting op het voorgestelde artikel XII wordt abusievelijk verwezen naar artikel LVIII van de Landsverordening overgangsbepalingen nieuw Burgerlijk Wetboek van Aruba, hetgeen artikel XXXIV moet zijn.²⁰

Voorgestelde wijzigingen Begrafenisverordening

2.20 De toelichting op het voorgestelde artikel XIV verwijst naar titel 3.4.2 BWA ter zake van verkrijging en verlies van goederen.²¹ Voornoemde titel heeft echter als opschrift ‘overdracht van goederen en afstand van beperkte rechten’. Geadviseerd wordt de terminologie in het ontwerp en de toelichting op elkaar te doen aansluiten en om in de toelichting het woord ‘titel’ te vervangen door: afdeling.

Voorgestelde wijzigingen Landsverordening wegverkeer

2.21 Ten aanzien van het voorgestelde artikel XV geeft de Raad in overweging om in artikel 19, vierde lid, tevens te doen opnemen: artikel 107a van het Burgerlijk Wetboek van Aruba. hiermee wordt het zinsdeel ‘artikelen 1387 en 1388 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (AB 1989 no. GT 100)’ vervangen door: artikelen 107, 107a en 108 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba. Deze uitbereiding wordt door de Raad wenselijk geacht mede gelet op de omstandigheid dat artikel 107a aan de werkgever van de verwonde partij een eigen aanspraak tot het vorderen van schadevergoeding geeft.²²

Voorts wordt geadviseerd om in de toelichting het woord ‘titel’ te doen vervangen door: afdeling.²³

---

²⁰ MvT, p. 13.

²¹ MvT, p. 14.

²² Zie artikel 19, vierde lid, Landsverordening wegverkeer.

²³ MvT, p.14

Voorgestelde wijzigingen Octrooiverordening

2.22 Met betrekking tot het voorgestelde artikel XVII merkt de Raad op dat vergeten is om de verwijzing in het van derde tot tweede lid vernummerde artikel 52 naar de artikelen 432 tot en met 442 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan te passen aan het huidige Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van Aruba, t.w. aan de artikelen 480 t/m 490d. De Raad adviseert om deze omissie te herstellen in voornoemde zin.

Voorts wordt geadviseerd om in de toelichting het woord 'titel' te vervangen door: afdeling.²⁴

Voorgestelde wijzigingen Landsverordening beëindiging arbeidsovereenkomsten

2.23 In de toelichting op de voorgestelde wijziging van artikel 7, eerste en tweede lid, van de Landsverordening beëindiging arbeidsovereenkomsten (artikel XXII, onderdeel C) heeft een nadere verduidelijking, in zoverre dat duidelijk wordt gemaakt dat de verandering van terminologie van 'nietig zijn' en 'inroepen nietigheid' naar: 'vernietigbaar zijn' (eerste lid) en 'beroep doen op deze vernietigingsgrond' (tweede lid), geen gevolgen heeft. Dat wil zeggen dat de werknemer de 'nietigheid' van de opzegging tijdig (binnen zes maanden na de ontslaanzaanzegging) moet inroepen hetzij door een verklaring buiten rechte, hetzij door een beroep in rechte.²⁵

Geadviseerd wordt om de toelichting dienovereenkomstig aan te passen door tussen de woorden 'immers' en 'een beroep doen op deze nietigheid' de volgende woorden toe te voegen: hetzij buiten rechte, hetzij in rechte.²⁶

Voorgestelde wijzigingen Landsverordening deviezenverkeer

2.24 In de toelichting op het voorgestelde artikel XIX wordt verwezen naar 'titel 3.7 BWA ter zake van de trust'.²⁷ Verwezen moet echter worden naar titel 3.6 BWA.

Voorgestelde wijzigingen Cessantiaverordening

2.25 Met het voorgestelde artikel XXIV, onderdeel C, wordt een wijziging beoogd van artikel 3, tweede lid, van de Cessantiaverordening. In de eerste plaats wordt aangenomen dat in de tekst van de voorgestelde wijziging de verwijzing naar het tweede lid, het eerste lid van artikel 3 moet zijn. Het eerste lid van artikel 3 regelt immers de (omvang van de) aanspraak van cessantia aan de hand van de gewerkte dienstjaren. Het huidige tweede lid vermeldt dat voor de toepassing van het eerste lid dienstbetrekkingen geacht worden eenzelfde niet onderbroken dienstbetrekking (de z.g. voortgezette dienstbetrekking) te vormen als bedoeld in de in het (oude) artikel 1615k, eerste lid, BWA genoemde gevallen van (a) eenzelfde werknemer bij eenzelfde werkgever, (b) eenzelfde werknemer bij verschillende werkgevers en (c) in gevallen van herstel van de dienstbetrekking. De voorgestelde wijziging heeft echter tot gevolg dat de thans in artikel 667, vierde lid, BWA²⁸ geregelde gevallen van opvolging met tussenpozen van dienstverbanden van eenzelfde werknemer bij eenzelfde werkgever, niet als een voortgezette dienstbetrekking worden aangemerkt en dus voor de toepassing van het eerste lid van artikel 3 van de Cessantiaverordening worden uitgesloten, terwijl dat op grond van de huidige regeling niet het geval is. Mede uit oogpunt van de rechtszekerheid wordt geadviseerd om ook de gevallen genoemd in artikel 667, vierde lid, BWA mee te nemen voor de toepassing van het eerste lid van Cessantiaverordening, zodat deze categorie werknemers niet buiten de boot valt.

---

²⁴ Idem noot 23.

²⁵ Zie W.C.I. van der Grinten, *Arbeidsovereenkomstenrecht*, 22ste druk (2008), p. 336, voetnoot nr. 24.

²⁶ MvT, p. 15.

²⁷ Idem noot 23.

²⁸ Zie aanvullingsverordening BWA.

Voorts vermeldt de toelichting dat de onderhavige wijziging strekt tot het incorporeren van artikel 7:682 BWA, waarbij de Raad aanneemt dat hier artikel 7:672 BWA wordt bedoeld.²⁹ Niet duidelijk wordt gemaakt of met vorenbedoelde uitsluiting van een bepaalde groep werknemers sprake is van een bewuste keuze en de redenen daarvoor, noch of hier sprake is van een omissie die herstel behoeft. Derhalve wordt aanbevolen om in de toelichting aandacht te schenken aan dit punt, terwijl het de Raad noodzakelijk voorkomt dat bovengenoemde categorie werknemers ook wordt meegenomen voor de toepassing van het eerste lid van de Cessantieverordening. Tenslotte wordt geadviseerd om ook de overige vigerende wetgeving te herzien op het begrip 'dienstbetrekking' ter aanpassing aan de nieuwe wettelijke term 'arbeidsovereenkomst'.

Voorgestelde wijzigingen Landsverordening op het notarisambt

2.26 Ten aanzien van het voorgestelde artikel XXXI, onderdeel B, wordt het volgende opgemerkt.

Voorgesteld artikel 17a van de Landsverordening op het notarisambt bepaalt dat notariële akten die uiterste wilsbeschikkingen inhouden, geen andere rechtshandelingen bevatten. In de toelichting op dit artikel wordt - kort gezegd - beargumenteerd dat in het geval van het verbod om eenzijdig herroepelijke erfstellingen in een akte te combineren met niet eenzijdig te herroepen overeenkomsten de sanctie van nietigheid te ver voert (en dat derhalve een aanvulling van de landsverordening op het notarisambt de voorkeur verdient).

Voorts wordt er in de toelichting op gewezen dat de sanctie op overtreding van deze bepaling te vinden is in de bepalingen betreffende het toezicht op notarissen. De vraag rijst of een dergelijke tuchtrechtelijke sanctie op zichzelf voldoende is, nu deze zich enkel richt tot de desbetreffende notaris en geen effect heeft op de akte als zodanig en geen gevolgen heeft voor de rechtsverhouding van partijen.³⁰

In dit verband merkt de Raad op dat artikel 4:93 BWA bepaalt dat het maken van een uiterste wil (testament) door of twee of meer personen in een eenzelfde akte nietig is. In de toelichting op voornoemd artikel wordt gesteld dat een gemeenschappelijk testament te licht bij één of beide erflaters de indruk kan wekken dat de beschikkingen niet eenzijdig kunnen worden herroepen.³¹ Opgemerkt wordt dat deze indruk ook kan worden gewekt in geval van combinatie van verschillende rechtshandelingen.

Het is wenselijk dat wordt toegelicht waarom niet in artikel 17a is bepaald dat rechtshandelingen, die tezamen met een uiterste wilsbeschikking in eenzelfde akte zijn opgenomen, geen rechtsgevolg hebben.

2.27 In artikel 34a van de Landsverordening op het notarisambt wordt voorgesteld dat de erflater bij uiterste wilsbeschikking kan bepalen dat afschriften, uittreksels en grossen van zijn uiterste wil niet mogen worden uitgegeven noch inzage in zijn uiterste wil mag worden verleend, voor zijn lijk is begraven of verbrand. Nu dit artikel zich niet richt tot de notaris en niet de vorm maar de inhoud van de uiterste wilsbeschikking betreft, meent de Raad dat het voorgestelde artikel 34a veeleer thuishoort in Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba dan in de landsverordening op het notarisambt. Indien ervoor wordt gekozen om het artikel in de Landsverordening op het notarisambt te handhaven, dient dit nader te worden gemotiveerd.

Voorgestelde wijzigingen Burgerlijk Wetboek van Aruba

2.28 De verwijzing in de voorgestelde tekst van artikel XXXII, onderdeel A, subonderdeel, 3 naar 'artikel 166a, onderdeel c', moet zijn: artikel 166a, eerste lid, onderdeel c.

²⁹ MvT, p. 15.

³⁰ Idem noot 29.

³¹ MvT, p. 164-165, aanvullingsverordening BWA.

2.29 Geadviseerd wordt om ten aanzien van de in artikel XXXII, onderdeel A, subonderdeel 4 vermelde wijziging van ‘artikel 23, eerste lid, van Boek 1’ te vervangen door: artikel 23b.

2.30 Ten aanzien van het voorgestelde artikel XXXII, onderdeel A, subonderdeel 5, wordt opgemerkt dat in ingevolge dit subonderdeel artikel 80a komt te vervallen. Uit de toelichting blijkt evenwel niet waarom de nummering van de achtereenvolgende artikelen niet is aangepast.³² Dit heeft een nadere motivering danwel aanpassing.

2.31 Met betrekking tot het voorgestelde artikel XXXII, onderdeel B, subonderdeel 1, zij opgemerkt dat de voorgestelde wijziging ten aanzien van artikel 7:634, eerste lid, BWA een nadere aanduiding heeft in die zin dat deze wijziging slechts betrekking heeft op de eerste volzin van voormeld artikellid.

2.32 Ten aanzien van artikel XXXII, onderdeel B, subonderdeel 6, wordt geadviseerd om ten aanzien van de wijziging van artikel 7:655, derde lid, BWA, de vermelding ‘artikel 15, derde lid, van Boek 3’ te vervangen door: artikel 15a, tweede lid, van Boek 3.

2.33 Met betrekking tot het voorgestelde artikel XXXII, onderdeel B, subonderdeel 9, wordt opgemerkt dat de voorgestelde wijziging ten aanzien van artikel 7:674, vijfde lid, BWA, een specifiekere aanduiding heeft teneinde duidelijk te maken dat deze wijziging enkel betrekking heeft op de derde regel van voornoemd artikellid.

Voorgestelde wijzigingen Landsverordening openbare registers

2.34 Ten aanzien van het voorgestelde artikel XXXIII, onderdeel C, wordt geadviseerd om de toelichting op het nieuwe artikel 37a aan te passen in die zin dat de in de eerste volzin daarvan vermelde opsomming van artikelen wordt uitgebreid met de artikelen 27, 31 en 35 van de Landsverordening openbare registers teneinde dit in overeenstemming te brengen met de tekst van het voorgestelde nieuwe artikel.

Voorgestelde wijzigingen Landsverordening overgangsbepalingen

2.35 Ten aanzien van het voorgestelde artikel XXXIV, onderdeel B wordt uit systematisch oogpunt geadviseerd om de onderhavige overgangsbepalingen ten aanzien van Boek 1 te doen opnemen in paragraaf 2 van de Landsverordening overgangsbepalingen in plaats van paragraaf 1 (algemene bepalingen).

2.36 Met betrekking tot het voorgestelde artikel XXXIV, onderdeel E wordt opgemerkt dat na paragraaf 3 wordt voorgesteld om een paragraaf 4 in te voegen die aanvangt met artikel 80, terwijl de nummering in paragraaf 3 met artikel 76 eindigt. Zondere nadere motivering is het niet duidelijk waarom niet voor een doorlopende nummering is gekozen, hetgeen nadere toelichting heeft.

2.37 In artikel XXXIV, onderdeel G wordt voorgesteld om de artikelen 143a en 143b in te voegen. Evenwel is geconstateerd dat de OVR geen artikel 143 bevat. In de toelichting op de artikelen 147 tot en met 153 wordt abusievelijk verwezen naar de ‘titels’ van de OVR in plaats van de paragrafen van de OVR.³³

2.38 Met betrekking tot het voorgestelde artikel XXXIV, onderdeel H wordt het volgende opgemerkt.

---

³² MvT, p. 22.

³³ MvT, p. 36-37.

In het voorgestelde artikel 150 OVR wordt bepaald dat artikel 220, tweede lid, van Boek 7 niet van toepassing is, indien het door dit lid vereiste redelijke voorstel onder het voorgaande recht is gedaan. Deze bepaling ziet op renovatie van de woning met voortzetting, al dan niet met aanpassing, van de huurovereenkomst. De verhuurder dient de huurder daartoe een redelijk voorstel te doen. In de toelichting³⁴ op artikel 150 OVR wordt opgemerkt dat het hier gaat om een uitwerking van onmiddellijke werking. Beslissend voor de toepassing van artikel 220, tweede lid, moet zijn, aldus vervolgt de toelichting, dat het voorstel door de verhuurder na het in werking treden van dit artikel is gedaan; de verhuurder behoort niet op die inwerkingtreding vooruit te kunnen lopen door zijn huurder(s) reeds tevoren een renovatievoorstel te doen.

In de eerste plaats merkt de Raad op dat niet zonder meer duidelijk is waarom een tevoren onder het oude recht door de verhuurder gedaan redelijk voorstel onder het nieuwe recht niet aanvaardbaar zou zijn. De motivering van dit artikel behoeft in elk geval nadere aanvulling. Voorts verdient het aanbeveling de redactie in positieve bewoordingen te vatten. Bedoeld is immers dat genoemd artikel 220, tweede lid, slechts van toepassing is, indien het voorstel van de verhuurder is gedaan nadat de landsverordening aanvulling BWA in werking is getreden.

Tevens zij opgemerkt dat in dit onderdeel negen artikelen worden ingevoegd aanvangende met artikel 146, terwijl niet duidelijk wordt gemaakt waarom niet voor een doorlopende nummering is gekozen na artikel 144 OVR.

Bovendien wordt - mede uit oogpunt van duidelijkheid - geadviseerd om in de tekst van het voorgestelde tweede lid van artikel 153a OVR, in de eerste regel tussen het woord 'toepasselijkheid' en 'ingevolge' de navolgende woorden in te voegen: van de Huurcommissieverordening.

Voorts wordt geadviseerd om in de vijfde regel van dit tweede lid achter het woord 'gehad' de volgende woorden toe te voegen: als bedoeld in artikel 7:236 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba.

Tenslotte wordt aanbevolen om in de slotzin van meergenoemd tweede lid, tussen de woorden 'Huurcommissieverordening' en 'in elk geval' de navolgende woorden toe te voegen: ingevolge het eerste lid.

2.39 Ten aanzien van artikel XXXIV, onderdeel I, wordt voorgesteld om na artikel 156 OVR vier artikelen in te voegen aanvangende met artikel 160. Het is evenwel zonder nadere toelichting niet duidelijk waarom niet voor een doorlopende nummering is gekozen. Dit punt behoeft nadere verduidelijking.

2.40 Met betrekking tot het voorgestelde artikel XXXIV, onderdeel J, wordt opgemerkt dat het ontwerp en de toelichting niet op elkaar aansluiten. Immers wordt in de tekst van ontwerp voorgesteld om artikel 168 OVR in te voegen, terwijl de toelichting naar artikel 169 verwijst.³⁵

Voorts verwijst de tekst van het voorgestelde artikel 168, tiende lid, OVR abusievelijk naar artikel 942, vierde lid, hetgeen artikel 942, derde lid, moet zijn.

Voorgestelde wijzigingen Faillissementsverordening

2.41 De toelichting op het voorgestelde artikel XXXVII, onderdeel E, verwijst enkel naar de toelichting op de wijziging van artikel 3:46 BWA en is derhalve niet zelfdragend en behoeft aldus een nadere motivering.

2.42 In de toelichting op het voorgestelde artikel XXXVII, onderdeel F wordt verwezen naar de overgangsregeling in het voorgestelde nieuwe artikel 23a, Landsverordening openbare registers. Het verband tussen hetgeen bepaald wordt in het voorgestelde artikel 23a van dit ontwerp en de Landsverordening openbare registers is echter niet duidelijk, dit terwijl de

---

³⁴ MvT, p. 38.

³⁵ MvT, p. 46-47.

Landsverordening openbare registers geen artikel 23a heeft. De Raad adviseert om de toelichting dienaangaande aan te passen dan wel te verduidelijken.

Voorgestelde wijzigingen Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

2.43 De toelichting op het voorgestelde artikel XXXVIII, onderdeel C dient op pagina 59 van te worden aangepast, in die zin dat de laatste volzin aangevuld wordt met de woorden: ‘tenzij enige landsverordening het uitsluit’.³⁶

2.44 Ten aanzien van artikel XXXVIII, onderdeel F rijst de vraag of met de voorgestelde aanvulling met artikel 436a de ratio van artikel 436 op onaanvaardbare wijze wordt doorkruist. Zoals blijkt uit het arrest van de Hoge Raad van 9 februari 1928 is de ratio van het in voornoemd artikel neergelegde beslagverbod, dat werkzaamheden van de overheid niet worden belemmerd door aanspraken van derden.³⁷ Derhalve geldt het beslagverbod uitsluitend voor goederen die noodzakelijk zijn voor een goede uitoefening van het overheidsapparaat (het bestemmingscriterium), waaronder ook zaken, gelden of vorderingen, mits aangewend voor de uitoefening van de publieke taak.³⁸

De voorgestelde aanvulling dat alle onroerende zaken, en daaraan onderworpen rechten, van de overheid geacht worden bestemd te zijn voor de openbare dienst (een z.g. bewijsrechtelijke fictie waartegen geen tegenbewijs openstaat) is derhalve in strijd met de ratio van artikel 436. Alzo bezien is hier geen sprake van een ‘verduidelijking’ van artikel 436, zoals de memorie van toelichting het ten onrechte noemt, doch veeleer van een ontoelaatbare verruiming van het huidige beslagverbod.

De in de toelichting vermelde problematiek van gemeenschapsgronden die voor de volgende generaties dienen te worden behouden, welke problematiek overigens onvoldoende concreet is beschreven en onderbouwd en bovendien niet overtuigt, kan aan het voorgaande niet af doen.³⁹

Voorts wordt in de toelichting verwezen naar een niet-bestaande tweede lid van artikel 5:26 BWA, dit terwijl in de tekst van voornoemd artikel niet wordt gerept over de openbaarheid van aan de overheid toebehorende stranden.

Gezien het voorgaande wordt geadviseerd om het voorgestelde artikel 436a niet op te nemen.

2.45 Met betrekking tot het voorgestelde artikel XXXVIII, onderdeel I, wordt - mede uit oogpunt van duidelijkheid - geadviseerd om in de laatste volzin van artikel 479p, na het woord ‘de rechter’ de navolgende woorden toe te voegen: in eerste aanleg in kort geding.

3. Memorie van toelichting

3.1 In de memorie van toelichting wordt op pagina 1 een opsomming gegeven van de voorgestelde wijzigingen tot aanpassing aan de nieuwe titels van het BWA, doch daarin ontbreekt de vermelding van Boek 8 BWA, dat bij de landsverordening van 23 september 2016 eveneens is gewijzigd.

3.2 Op pagina 2 van de memorie van toelichting wordt verwezen naar artikel 7:836, vierde lid, BWA. Dit betreffende vierde lid bestaat echter niet.

---

³⁶ MvT, p. 59.

³⁷ NJ 1928, p. 691.

³⁸ NJ 2004, 109.

³⁹ MvT, p. 61.

4. Voorstellen voor redactionele verbeteringen

In de marge van zowel het ontwerp als de toelichting zijn (niet uitputtend) voorstellen voor redactionele verbeteringen gedaan. Aanbevolen wordt om de toelichting integraal te herzien op redactionele onvolkomenheden.

5. Conclusie en eindadvies

De Raad kan zich op grond van het bovenstaande voor het overige verenigen met de inhoud en de doelstelling van het ontwerp en geeft u mitsdien in overweging het aan de Staten ter goedkeuring aan te bieden, nadat met het voorgaande rekening zal zijn gehouden.

De Secretaris,

De Voorzitter,

---

mr. dr. H.A. van der Wal

---

mr. F.M. d.l.S. Goedgefrag